

#12-13

(987-988)

23 мамыр

2024 жыл

ГАЗЕТ 2005 ЖЫЛДЫҢ 7 ҚАҢТАРЫНАН ШЫҒА БАСТАДЫ

JAS QAZAQ

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЭЛЕКТРОНДЫҚ ГАЗЕТИ

@jasqazaqnews

vk.com.jasqazaq

Jasqazaq

Жас қазақ

jasqazaq.kz

jasqazaqkz

ШАНХАЙ ҰЙЫМЫ
БЕЙБІТШІЛІК ПЕН
ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА
ҚЫЗМЕТ ЕТЕДІ

2-БЕТ

МҰРАТ ҚАБДЕНОВ:
ҚЫЛМЫСҚА ҚАРСЫ
КҮРЕСТІҢ ТИІМДІ ТӘСІЛІ –
ОНЫҢ АЛДЫН АЛУ

6-9-БЕТ

МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДІ
ҚҰРМЕТТЕУ БІРЛІККЕ
БАСТАЙДЫ

10-11-БЕТ

Қазақстанда
30 ЖЫЛ

Табысты серіктестікке 30 ЖЫЛ

Болашаққа бірге ұмтыламыз

Біз 1993 жылы Қазақстанмен әріптестік орнатқан алғашқы халықаралық энергетикалық компаниялардың бірі болдық. Сол кезден бастап “Шеврон” прогресті алға бастырған алып қуаттың көзіне айналды.

Отыз жылдық тарихы бар стратегиялық серіктестік барысында біз мыңдаған жұмыс орындарын ашып, отандық тауарлар мен қызметтерді пайдаланып, жергілікті мамандарды жетілдіруге күш салу арқылы Қазақстан экономикасының дамуына айтарлықтай үлес қостық. Осы уақыт аралығында Қазақстан әлемдік энергетикалық державаға айналды.

Бүгінгі таңда “Шеврон” Қазақстанмен табысты ынтымақтастығының 30 жылдығын мақтанышпен атап өтуде. Біз адамдардың өмірін жақсартуға, әлеуеттерін арттыруға және болашаққа бірге қадам басуға дайынбыз.

Толығырақ ақпарат <https://www.chevron.com/worldwide/kazakhstan> сайтында

▼ BRENT \$82.18

▼ USD 443 T

▼ EUR 480 T

▼ RUB 4,86 T

МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ БҰЛ ЖЕТІДЕ ШАНХАЙ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ ҰЙЫМЫНА МҮШЕ МЕМЛЕКЕТТЕРДІҢ СЫРТҚЫ ІСТЕР МИНИСТРЛЕРІМЕН КЕЗДЕСТІ. ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВ ШАНХАЙ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ ҰЙЫМЫНЫҢ (ШЫҰ) ҚАЗІРГІ ТӨРАҒАСЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ, СОНДАЙ-АҚ ӨЗ АТЫНАН БАРША ИРАН ХАЛҚЫ МЕН ОНЫҢ БАСШЫЛЫҒЫНА ОСЫ ЕЛДІҢ ПРЕЗИДЕНТІ МЕН СЫРТҚЫ ІСТЕР МИНИСТРІНІҢ ҚАЙҒЫЛЫ ҚАЗАҒА ҰШЫРАУЫНА БАЙЛАНЫСТЫ КӨҢІЛ АЙТТЫ. ЖИЫНДА КҮН ТӘРТІБІНДЕГІ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУ ЖӨНІНДЕГІ ШЫҰ-НЫҢ МАҢЫЗДЫ ФОРМАТ РЕТІНДЕГІ РӨЛІ АТАП ӨТІЛДІ.

бүкіл адамзат үшін бейбіт және үйлесімді даму мұраттары мен құндылықтарын ұжым болып ілгерілететін уақыт келді деп санайды. Мемлекет басшысы осы мәселеге қатысты еліміздің ұстанымын былай түйіндеді: «Сондықтан Қазақстан ШЫҰ-ның «Әділетті әлем мен келісімді жақтайтын дүниежүзілік бірлік туралы» бастамасын әзірлеуді ұсынды. Осы құжаттың, сондай-ақ

ШАНХАЙ ҰЙЫМЫ БЕЙБІТШІЛІК ПЕН ТҰРАҚТЫ ДАМУҒА ҚЫЗМЕТ ЕТЕДІ

Бұл елдерде жер шары халқының жартысына жуығы тұрады. Сондай-ақ ғаламдағы жалпы ішкі өнімнің төрттен бірі және жаһандық сауда-саттықтың 15 пайызы осы мемлекеттерге тиесілі.

Бүгінде Еуразия құрлығындағы он мемлекет осы ұйымға мүше. Президент осыған орай, Қазақстан ШЫҰ-ның төрағасы ретінде Ұйымның әлеуетін одан әрі арттыру үшін бар күш-жігерін жұмсайтынына сенім білдірді. Мемлекет басшысы, сонымен қатар, еліміздің бастамаларын қолдағаны және бірлескен табысты жұмысы үшін ұйымға мүше мемлекеттерге алғысын білдіріп, ШЫҰ-ның цифрлық, туристік және энергетикалық салалар бойынша ұйымдастырылған форумдарын қоса алғанда, 100-ден астам іс-шара өткенін хабарлады. Мемлекет басшысы бұл ретте «Шанхай Ұнтымақтастық Ұйымы елдерінің «Киелі орындары» жобасы аясында жүргізілген жұмыстар аяқталып келеді. Біздің бастамамызбен 2024 жыл ШЫҰ-да

Экология жылы болып жарияланды. Қазақстан Үкіметі энергетика, көлік және мәдениет салаларында қосымша бірқатар айтулы шараға дайындық жұмыстарын жалғастыруда. Әрине, ШЫҰ-ның алдағы Астана саммитіне баса назар аударамыз. Елдеріміз үшін маңызды осы Форумға толыққанды дайындық жүргізу мақсатында Сыртқы істер министрлері кеңесіне зор жауапкершілік жүктеледі. Маңызды құжаттар тізімін және шешімдер әзірлеу жөніндегі жұмыстарыңызды жоғары бағалаймын. Осындай 20-дан астам құжат мемлекеттер басшылары кеңесінің қарауына ұсынылды. Олардың тиімді іске асырылуы ШЫҰ аясындағы жан-жақты серіктестіктің нығаюына елеулі үлес қосарына сенімдімін», – деді.

Президенттің пікірінше, жаһандық стратегиялық тұрақсыздық жағдайында кешенді тәсілдерді қолданудың, барлық тараптың мүддесін ескерудің және үнемі мәмілеге келу жолдарын іздеудің маңызы артып келеді. Қазақстан

алдағы саммит барысында ШЫҰ-ның Астана декларациясының қабылдануы, біздің көзқарасымыз бойынша, әлемнің түрлі өңірлеріндегі қақтығыстарды реттеу үшін халықаралық күш-жігерді біріктіруге ықпал етеді. ШЫҰ-ны одан әрі реформалау ісіне ерекше мән беру қажет. Осы Ұйымның қызметін жетілдіруге бағытталған нақты шешімдерді дайындауға мүше мемлекеттердің белсенді қатысуы маңызды. Қазақстан өз тарапынан ШЫҰ-ны ынтымақтастықтың тиімді және көпжақты тетігіне айналдыру жөнінде теңгерімді ұсыныс жасады. Алдағы уақытта да осы бастамалар қолдау табады деп үміттенеміз»

Мемлекет басшысы кездесуде ШЫҰ-ның алдағы Астана саммиті «Көпжақты диалогты нығайту – орнықты бейбітшілік пен дамуға ұмтылу» деген атаумен өтетінін хабарлады.

JQ-Aqparat

(Aqorda.kz материалдары негізінде дайындалды)

ЕЛДЕГІ СУ ТАСҚЫНЫ САЛДАРЫН ЖОЮ ЖӘНЕ ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ЖҰМЫСТАРЫ ҚАЛАЙ ЖҮРІП ЖАТҚАНЫ ЖӨНІНДЕ ОСЫ АПТАДА ПРЕМЬЕР-МИНИСТР ОЛЖАС БЕКТЕНОВ ЕСЕП БЕРДІ. СУ ТАСҚЫНЫНЫҢ САЛДАРЫН ЖОЮ ЖӘНЕ ЗАРДАП ШЕККЕН АЗАМАТТАРҒА ЖАН-ЖАҚТЫ КӨМЕК КӨРСЕТУ ЖҰМЫСТАРЫ ҮКІМЕТТИҢ ТІКЕЛЕЙ ҚАДАҒАЛАУЫМЕН ЖҮРГІЗІЛІП ЖАТЫР.

Фото: Atyrau ONLINE

СУ ТАСҚЫНЫ. ЕШКІМ ДЕ КӨМЕКСІЗ ҚАЛМАЙДЫ

БІР РЕТТІК ТӨЛЕМ

(20.05.2024)

26 мыңнан астам отбасына

100 АЕК мөлшерінде бір реттік төлем беру үшін

10 млрд теңгеден аса қаржы бөлінді.

Бұл жұмыс **Ақтөбе, Батыс Қазақстан, Ақмола, Қарағанды, Павлодар, Абай, Ұлытау облыстарында** толығымен аяқталды.

239 ОТБАСЫ ЖАҢА ҮЙЛЕР МЕН ПӘТЕРЛЕРГЕ ҚОНЫСТАНДЫ

Қостанай облысында ➡ **146**

Ақмола облысында ➡ **57**

Ақтөбе облысында ➡ **28**

Қарағанды облысында ➡ **6**

Павлодар облысында ➡ **2**

Өңірлерде **873** жаңа үй салынып жатыр

Батыс Қазақстан облысында ➡ **357**

Қостанай облысында ➡ **88**

Ақтөбе облысында ➡ **153**

Атырау облысында ➡ **70**

Солтүстік Қазақстан облысында ➡ **200**

Павлодар облысында ➡ **5** тұрғын

* **891** отбасыға үйлерін жөндеу және қалпына келтіру үшін **1,9** млрд теңге өтемақы төленді

* **11137** тұрғын үй тексеріліп, **7863** нысанды бағалау жұмыстары аяқталды

* зардап шеккендерге аса қажетті дүние-мүлік сатып алу үшін **150 АЕК-ке** дейін қосымша өтемақы төленіп жатыр.

* қырылған малдың өтеуі үшін мемлекеттен бөлінген қаржылай көмектің көлемі **1,3** миллиард теңгеден асты

* **61352** адам үйлеріне оралды

* **5452** адам эвакуациялық пункттерде

Мемлекет қолдауынан бизнес те тыс қалмайды. Тасқыннан зардап шеккен кәсіпкерлердің шығынын өтеу механизмдері анықталып, тиісті жұмыстар басталып кетті. Бүлінген үй мен мүлікті жедел бағалау үшін қосымша ресурстар тартылды.

АЛМАТЫ – ЕЛ ЭКОНОМИКАСЫНА ЗОР ҮЛЕС ҚОСЫП ОТЫРҒАН ІРІ МЕГАПОЛИС. ЖУЫРДА ҚАЛА ЭКОНОМИКАСЫН ДАМУДА СОҒҒЫ ОН ЖЫЛДАҒЫ РЕКОРДТЫҚ КӨРСЕТКІШКЕ ЖЕТКІЗІЛГЕНІ АЙТЫЛДЫ. БЫЛТЫР АЛМАТЫНЫҢ ЖАЛПЫ ӨҢІРЛІК ӨНІМІ 10,1 ПАЙЫЗҒА ҰЛҒАЙЫП, 24,8 ТРЛН ТЕҢГЕНІ ҚҰРАДЫ. ЕЛІМІЗДІҢ ЖАЛПЫ ІШКІ ӨНІМІНДЕГІ ҮЛЕСІ 20,6 ПАЙЫЗҒА ӨСТІ. АЛЫП ШАҒАРДА ИНВЕСТИЦИЯ ТАРТУ МЕН КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ, ИНФРАҚҰРЫЛЫМДЫ НЫҒАЙТУҒА АЙРЫҚША КӨҢІЛ БӨЛІНГЕН. БІЗДІҢ АЛМАТЫ ҚАЛАСЫ ЭКОНОМИКА БАСҚАРМАСЫНЫҢ БАСШЫСЫ ДАСТАН ӨМІРБАЕВ ПЕН ӘҢГІМЕМІЗ ШАҒАР ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ ДАМУЫ ТӨҢІРЕГІНДЕ ӨРБІДІ.

тартылды. Тек 2023 жылдың 11 айында 1150 жаңа автобус, 100 троллейбус сатып алынды, 25 шақырым жаңа жол салынды. Сонымен қатар, 200 шақырым жолға орташа жөндеу жүргізілді. Кейбір инфрақұрылымдық түйткілдерге қарамастан, Алматы инфрақұрылым

ДАСТАН ӨМІРБАЕВ:

АЛМАТЫДА НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА САЛЫНҒАН ИНВЕСТИЦИЯ 1 ТРЛН ТЕҢГЕДЕН АСТЫ

сапасы бойынша республикадағы ең қолайлы орындардың бірі болып табылады. Осылайша, 2023 жылдың қорытындысы бойынша Өңірлік стандарттар жүйесіне сәйкес, қаланы нысандармен және көрсетілетін қызметтермен (игіліктермен) қамтамасыз етілу деңгейі 89,1 пайызды құрады. Бұл еліміздің өңірлері арасындағы ең жоғары көрсеткіш. Қаланың инфрақұрылымдық дамудағы мықты ұстанымдары білім беру, денсаулық сақтау, мәдениет және спорт объектілерімен қамтамасыз етудің жоғары деңгейімен байланысты. Сонымен қатар қаламыздағы туризмді дамытуға да барынша күш салынуда.

– Өткен жылы өңдеу өнеркәсібі қала экономикасын диверсификациялауда негізгі

драйвер болғаны белгілі. Аталған сектордың қарқынмен өркендеуіне ықпал еткен факторларды атап өтсеңіз.

– Алматыда өңдеу өнеркәсібі 21 пайызға артып, еліміздегі ең жоғары өсім қарқынын көрсетті. Автомобиль өндірісін, тамақ және фармацевтика өнеркәсібін ұлғайту есебінен оң динамикаға қол жетті. Сауда саласы 14,5 пайызға, оның ішінде бөлшек сауда саласы 6,5 пайызға, көтерме сауда саласы 17,4 пайызға өсті. Байланыс қызметі 3,3 пайызға, көлік және қоймалау 9,5 пайызға ұлғайды. Негізгі капиталға салынған инвестициялар 1 трлн теңгеден асты. Жеке инвестициялар 7,3 пайызға дейін артты.

– Шаһардағы шағын және орта кәсіпкерліктің дамуын қалай бағалайсыз?

– Мегаполис экономикасы мен алматылықтардың жұмыспен қамтылуында шағын және орта бизнестің (ШОБ) алатын орны ерекше. Былтырғы жылы ШОБ субъектілері 2022 жылмен

салыстырғанда 15,8 пайызға артып, 19,3 трлн теңгеге өнім шығарды. Өткен жылы ШОБ қаланың барлық жұмыспен қамтылуының 90 пайызын қамтамасыз етті. Бұл – шамамен 950 мың адам. Ағымдағы жылдың басынан бері бизнестің белсенді субъектілерінің саны 3,4 пайызға өсіп, 348,9 мың бірлікке жетті. Бүгінде бизнесті мемлекеттік қолдаудың көптеген шаралары жүзеге асып жатыр. Биыл шағын және орта кәсіпорындарға берілетін несие мен қаржыландыру көлемі ұлғайтылады. Қолдаудың өңірлік және мемлекеттік шараларының есебінен ШОБ субъектілерінің 3 мыңға жуық жобасын қолдау жоспарланып отыр.

Мақпал НОҒАЙБАЕВА,
Алматы қаласы

– Дастан Асанұлы, Алматы ірі өндіріс орындары, жетілген көлік-логистикасы, инфрақұрылымы және туризм әлеуетімен ел экономикасына қандай үлес қосып отыр?

– Алматы – еліміздің ең ірі қаласы екенін білесіздер. Сондай-ақ бұл шаһар елдің қаржылық, іскерлік, көлік-логистикалық, ғылыми-білім беру және мәдени орталығы. Соңғы жылдары Алматы инфрақұрылымдық жағынан едәуір дамыды. Әлеуметтік инфрақұрылымды дамыту, инженерлік инфрақұрылымды, көлікті дамыту, тұрғын үй құрылысы, сондай-ақ қауіпсіздікті қамтамасыз ету және төтенше жағдайлардың алдын алу қаланың бюджеттік және инвестициялық саясатының негізгі басымдықтары ретінде белгіленді. Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша 2018-2023 жылдары қалада 130,3 мың пәтер, 22 мектеп, 24 балабақша, 1 аурухана және 4 амбулаториялық-емханалық ұйым салынды. Мұның өзі қаламыздың әлеуметтік тұрғыдан әлеуеті артып келе жатқандығын көрсетеді. Биыл қаланың көлік саласына 1 трлн теңгеге жуық инвестиция

АПАТ

**ДҮЙСЕНБІ КҮНІ
ЖОЛАУШЫЛАРҒА АРНАЛҒАН
ИРАН ПРЕЗИДЕНТІ ИБРАҺИМ
РАИСИ МІНГЕН ТІКҰШАҚ ЕЛДІҢ
СОЛТҮСТІК-БАТЫСЫНДАҒЫ
ӘЗІРБАЙЖАНҒА ЖАҚЫН ТАУЛЫ
АЙМАҚТА АПАТҚА ҰШЫРАДЫ.
ҚОЛАЙСЫЗ АУА РАЙЫНЫҢ
КЕСІРІНЕН ЖЕРГІЛІКТІ ЖӘНЕ
ШЕТЕЛДІК ҚҰТҚАРУШЫЛАР ОҚИҒА
ОРНЫНА ОН САҒАТТАН КЕЙІН
ҰЛАСТЫ. ӨЙТКЕНІ СОЛ КҮНІ БҰЛ
АУМАҚТА НӨСЕР ЖАҢБЫР ЖАУЫП,
ҚАЛЫҢ ТҰМАН БАСҚАН ЕДІ.**

Түрік басылымдары жазғандай, Bell 212 тікұшағы жартасқа соғылып, өртенген деседі. Содан кейін әлемдік ақпарат құралдары Иран президенті, сыртқы істер министрі Хұсейн Әмір Абдоллахианның қаза тапқанын хабарлады. Апатта, сондай-ақ, Шығыс Әзірбайжан провинциясының губернаторы,

Тебриз провинциясының аятолласы, барлығы 8 адам көз жұмған. Сапартоп (делегация) шекаралас аумақта Әзірбайжанмен бірге салынған екі бөгенді іске қосу рәсімінен қайтып келе жатқан еді. Айта кеткен жөн, бұл жобаның екі ел арасындағы ынтымақтастықты нығайтуға серпін беретіні анық.

Иран қазаға орай бес күн бойы аза тұтады. Жерлеу рәсімі 23 мамырға белгіленді. Көрші Сирия, Ирақ, Түркия және Лүбнанда да (Ливан) аза тұту жарияланды. Қайғылы жағдайға байланысты Қазақстан Президенті де көңіл айтып, жеделхат жолдады. «Тікұшақ апаты салдарынан Иран

РАИСИДІҢ СОҢҒЫ САПАРЫ

Ислам Республикасының президенті Ибраһим Раиси мен оның сенімді серіктерінің қаза болғаны туралы суыт хабарды терең күйзеліспен қабыл алдым. Ибраһим Раиси – Иран мемлекеті мен халқының әл-ауқатын арттыруға, мүддесінің мұқалмауына, аймақтағы тұрақтылықты сақтауға өз өмірін риясыз

арнаған көрнекті мемлекет қайраткері. Оның қолға алған бастамалары мен жетістіктері халықаралық қауымдастық тарапынан жоғары бағаланғаны баршаға мәлім. Қазақстандықтар Ибраһим Раисиді парасатты басшы, халықаралық деңгейдегі беделді саясаткер, екіжақты ынтымақтастықты нығайтуға зор еңбек сіңірген тұлға ретінде әрдайым есінде сақтайды. Марқұмдардың жатқан жері жайлы, топырағы торқа болсын», – делінген Қасым-

Жомарт Тоқаевтың көңіл айту жеделхатында.

Иран президенті 63 жаста еді. Ибраһим Раиси бұл лауазымға 2021 жылы тамызда өткен бүкілхалықтық сайлауда дауыс берушілердің 60 пайыздан астамының қолдауын алып келген. Ол сайлауалды бағдарламасында жемқорлық және кедейдікпен күреске, азаматардың құқықтарын қорғауға мән берді. Билікке келген соң жемқорлыққа қарсы кең ауқымды шараларды қолға алды. Әйелдерді тұрмыстық

зорлық-зомбылықтан қорғайтын заң жобасын дайындау жөнінде бастама көтерді. Мемлекетті басқарғанға дейін ол Иранның Жоғарғы қазысы (судья) болып қызмет атқарған. Енді Иран конституциясына сәйкес, президент міндетін оның бірінші орынбасары атқарады. Яғни, вице-президент Мохаммед Мохбар алдағы 28 маусымда өтетін кезектен тыс президент сайлауына дейін елді

басқарады. Оның кандидатурасын елдің Рухани жетекшісі Аятолла Әли Хаменеи бекітті.

Сарапшылар Ибраһим Раисидің сыртқы саясатта аймақ елдерімен, соның ішінде Қазақстан және Орталық Азия мемлекеттерімен байланысты нығайтуға күш салғанын атап өтуде.

Талап ТІЛЕГЕН

ПРЕЗИДЕНТ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВ ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ БАСШЫЛАРЫМЕН КЕҢЕСТЕ «ЗАҢ ЖӘНЕ ТӘРТІП» ҚАҒИДАТЫН ҰСТАНУ ҚОҒАМНЫҢ ИДЕОЛОГИЯЛЫҚ ЖӘНЕ САЯСИ НҰСҚАУЛЫҒЫНА АЙНАЛУЫ ҚАЖЕТ ЕКЕНІН АТАП КӨРСЕТТІ. ӘДІЛЕТТІ ҚОҒАМДА ЗАҢ – ТЕҢДІК ПЕН ТӘРТІПТІҢ КЕПІЛІ. ТҮРКІСТАН ӨҢІРІНДЕГІ ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ ОСЫ ҚАҒИДАНЫ БАСШЫЛЫҚҚА АЛЫП, ЕЛІНЕ ҚАЛТҚЫСЫЗ ҚЫЗМЕТ ЕТІП КЕЛЕДІ.

JASQAZAQ.KZ ТІЛШІСІ ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫ ПОЛИЦИЯ ДЕПАРТАМЕНТІНІҢ БАСШЫСЫ, ПОЛИЦИЯ-МАЙОРЫ МҰРАТ ҚАБДЕНОВ ПЕН АРНАЙЫ СҰХБАТТАСЫП, ӨҢІРДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ ТӘРТІПТІҢ ҚАЛАЙ ЖҮЗЕГЕ АСЫРЫЛЫП ЖАТҚАНЫН БІЛДІ.

жұмыс қорытындылары мен алдағы кезеңге басым міндеттері» қаралды. Әрбір сала басшыларының баяндамалары тыңдалып, атқарылған жұмыстар сараланды.

Жеке құрамға облыста жол-көлік оқиғасына байланысты, жол апаттарының алдын алу мен болдырмау мақсатында тиімді ұсыныстар әзірлеу, профилактикалық іс-шараларды жандандыруды тапсырдым. Отбасындағы тұрмыстық зорлық-зомбылық, кәмелет жасына толмағандар арасындағы құқық

МҰРАТ ҚАБДЕНОВ:

ҚЫЛМЫСҚА ҚАРСЫ КҮРЕСТІҢ ТИІМДІ ТӘСІЛІ – ОНЫҢ АЛДЫН АЛУ

– Мұрат Талапұлы, таяуда Түркістан Департаментінің биылғы жылдың алғашқы тоқсанында атқараған жұмысының қорытындысына арналған кеңес өтті. Облыстық полицияның жыл басынан бергі қызметі, жеткен жетістіктері мен алдағы жоспары туралы айта кетсеңіз.

– Биылғы жылдың 3 айында облыс аумағында атқарылған қылмыстың алдын-алу, қоғамдық тәртіп пен жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету

және жеке құрам арасындағы тәртіппен заңдылықтың сақталуы, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу бағытындағы атқарылған жұмыстарды қорытындылау мақсатында жедел кеңес өтті.

Жиынға салалық басқарма (бөлім) және қалалық, аудандық полиция басшылары, олардың орынбасарлары, бөлімше басшылары мен топ жетекшілері қатысты.

Күн тәртібінде «Полиция департаментінің есептік мерзімдегі

бұзушылыққа жол бермеу үшін рейдтік шараларды күшейту жүктелді. Яғни атқарылған жұмыстар, орын алған кемшіліктер, оларды жою жолдары жан-жақты талқыланып, полиция қызметкерлерін адалдыққа тексеру, оларды оқыту-үйрету жұмыстарына да көңіл бөлуді айтып өттік. Мал ұрлығы қылмыстарының алдын алу мақсатында мал иелерімен мүліктеріне өздері қарау немесе бақташы жалдау, сондай-ақ чиптарды орнату бойынша

түсіндіру жұмыстарын ұйымдастыру тапсырылды.

Жалпы 2024 жылды «Профилактика жылы» деп атап, жасөспірімдер қылмысы, жол-көлік оқиғалары, мал ұрлығы, алаяқтық, зорлық-зомбылық, нашақорлық, вандализм секілді бірқатар қылмыстардың алдын алу шараларын күшейтудеміз. 15 бағыт бойынша нұсқаулар бердім, тәртіп сақшылары күшейтілген күн тәртібінде жұмыс жасауда.

Осы ретте облыс тұрғындарына рейд, профилактикалық іс-шаралар мен түсіндіру жұмыстары жиілесіп оған түсіністікпен қараңыздар дегім келеді. Себебі көп жағдайда ұсақ құқық бұзушылықтар үлкен қылмыстың болуы сатысындағы қауіпті процесс, әсіресе қастандық, бопсалау, ұрып-соғу мен тонау қылмыстарына жол ашып береді. Сондықтан барлығын бақылауда ұстап, ұсақ-түйекті назардан тыс қалдырмай, жұмыс жасаймыз.

– Кез келген қоғамда заң мен тәртіптің орнығуы табиғи фактор. Облыста «Заң және тәртіп» консолидациялық жобасы қалай жүзеге асып жатыр?

– «Заң және Тәртіп»: Президент Қасым-Жомарт Тоқаев ішкі істер министрлігінің кеңейтілген алқа отырысын өткізіп, еліміздің әрбір азаматы өзін қауіпсіз сезінуі және ол үшін құқық қорғау жүйесі үйлесімді әрі тиімді жұмыс істеуі қажет екенін алға тартқан болатын. Мұндағы негізгі месседждер:

– «Біздің азаматтарымыз кез келген заңсыздыққа қарсы болуы керек, яғни бізге заң бұзушылыққа төтеп беретін мықты иммунитет қажет»;

– «Ел ішіне іріткі салатын, қауіп төндіретін әрекеттерді ақтауға қатаң тосқауыл қою керек»;

– «Заң мен тәртіптің үстемдігін қамтамасыз ету – Әділетті Қазақстанды құрудың басты шарты»;

– «Құқық бұзушылықтың алдын алу саласында бірыңғай

заң әзірлейтін уақыт жетті. Заң жобасында профилактикадан өтетін азаматтар тізімін толықтай қайта қараған жөн;

– Үкіметке балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау мәселесін мұқият саралап, нақты шаралар қабылдауды тапсырамын»;

– «Полиция есірткі өндіру, оны сату және таратуға қарсы белсенді күрес жүргізуі керек. Науқаншылдық, көзбояушылық және статистика үшін жұмыс істеу дегенді тоқтату қажет»;

– Біз өздерінің қызметтік міндеттерін адал атқарып жүрген полицейлерді ескерусіз қалдырмауымыз керек»!

Ал бұл бағытты Түркістан облысының полицейлері қолдайды. Президенттің «Заң және тәртіп» қағидатына сәйкес, облыс полицейлерімен тиісті жұмыстар атқарылуда.

Оның ішінде азаматтық-патриоттық, саяси, рухани-адамгершілік тәрбиені насихаттау, тарихи ескерткіштерді сақтау мәдени орындарда орын алған вандализм тәртіпсіздіктерін жоюға баулу мақсатында кездесулер ұйымдастырылуда. Егер қала мүлкін ұрлап немесе бүлдіргендер анықталса, бұл туралы шұғыл хабарлау керектігі айтылуда.

Оған қоса, полицейлердің азаматтармен сыпайы қарым-қатынас орнатуын нығайту мақсатында түсіндіру жұмыстары ұдайы жүргізіледі. Жұршылықпен қарым-қатынас кезінде өздерін дұрыс ұстауы жөнінде ескертіледі. Ең бастысы, қандай жағдай орын алса да, полиция қызметкері өзін ұстамды, сабырлы қалпында сақтап, дәрекі болмау қажеттілігі жеткізіледі.

– Мұрат Талапұлы, біздің ақпараттық порталымыз жуырда ауыр қылмыстар жасалмайтын Қазығұрт ауданындағы Шарбұлақ ауылы

туралы жазды. Өңірде қауіпсіз қоғамды қалыптастыру, заң бұзушылықтың алдын алу бағытында қандай жұмыстар жүргізілуде?

– Қазіргі уақытта облыста 10 ауыл алкоголь сатудан бас тартты, нәтижесінде бұл ауылдарда ешқандай құқық бұзушылық мүлде орын алмады. Полиция бұл бастаманы одан әрі қолдап, осындай ауылдардың санын көбейтетін болады. Мәселен, соңғы

бірнеше жылда қылмыс тіркелмеген төлебилік ауыл «Ішімдіксіз ауыл» қатарына қосылды. Төлеби ауданы Бірінші мамыр ауылдық округіне қарасты Жаңажол ауылында тұрғын саны 2500-ден асады. Бір-біріне деген сый-құрметі артқан ауылда б азық-түлік дүкені бар. Қуанышты жаңалық осы, алдағы уақытта аталған дүкендердің сөресінде арақ-шарап сатылмайды. Өйткені ауыл тұрғындары ішімдіктен мүлдем бас тартты.

Бұл бастаманы ауыл ақсақалдары, әкімдік, полиция, мәслихат депутаттары, қоғамдық бірлестіктер көтеріп, жиын өткізді. Онда Жаңажол ауылы тұрғындарының ішімдіктен бас тартуы, қылмыстың болмауына, құқық бұзушылықтың орын алмауына, отбасылық дау-жанжалдарға жол бермеуге өз септігін тигізетіні айтылды. Өз кезегінде жеке кәсіпкерлер игі бастамаға қолдау білдірді.

Айта кетсек, ауылда учаскелік полиция инспекторларының жүйелі жұмысы мен тұрғындардың ашы судан бас тартуы себебінен, соңғы жылдары ауылда мүлдем қылмыс тіркелмеген. Ал Ордабасы ауданында «Ішімдіксіз ауыл» акциясы Жусансай, Аққойлы, Көлтоған, Төреарық ауылдарынан бастау алып, Елшібек батыр елді-мекенінде жалғасын табуда. Ізгілік пен игілікке толы акцияны ауыл азаматтары көктемнің алғашқы күнінде салтанатты түрде ашуды мақсат тұтқан. «Әділ билер» қоғамдық бірлестігінің мүшелері де ізгілікті шараны қолдаған азаматтар мен кәсіпкерлерге алғыс білдірді. Аудандық полиция бөлімі мұрындық болған бұл шараны өзге ауыл азаматтары да жалғастыруға ниетті. Қоғамның тыныштығын сақтау мен қоғамдық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде ауыл ақсақалдарының ықпалы мен бірлікке бас иіп, тату тірлікке бойұсынған ауыл азаматтарының ықпалын арттыру мақсатында Қараспан ауыл округіне қарасты Мәдениет, Ақжол, Сарыарық, Мақташы ауылы тұрғындарымен полиция басшылығы кездесті. Шалғайдағы ауыл тұрғындарынан аймақтың ішкі мәселелерін тыңдап, қылмыс пен құқық бұзушылықтың алдын алу, жасөспірімдер арасындағы құқық бұзушылық,

отбасындағы тұрмыстық зорлық-зомбылыққа қатысты пікір білдіріп, қоғам болып күресу ұсынылды. Сонымен қатар ішімдіксіз ауыл қатарын арттыру мақсатында тұрғындарды «Үлгілі ауыл» жобасына қатысуға шақырдым. Сондай-ақ бұл кездесулерде қараусыз үй жануарлары себебінен болатын жол-көлік оқиғаларының алдын алу мақсатында жарық шағылыстырғыш (филиппер) пайдаланудың тиімділігі атап өтілді.

– Соңғы кезде, әсіресе жастар арасында есірткінің таралу қарқыны жұртшылықты алаңдатып отыр. Нашақорлыққа қарсы күрес, заңсыз есірткі айналымына қарсы қандай шаралар қолға алынып, жүзеге асырылады?

– Жалпы жыл басынан бері облыс аумағында есірткі ахуалын тұрақтандыру және есірткі қылмыстарына қарсы бағытталған практикалық және ұйымдастырушылық шараларды жақсарту мақсатында бірқатар жұмыстар атқарылды.

Есептік мерзімде есірткінің заңсыз айналымына қатысты 212 дерек анықталды, оның 83-і қылмыс болса, 129-ы – теріс қылықтар. Соның ішінде есірткі сатудан 12 дерек, аса ірі көлемде есірткі сақтау бойынша 5 дерек және есірткіні контрабандалық жолмен тасымалдау арнасының 64 дерегі анықталды. Заңсыз айналымнан 100 келіден астам есірткі заттары тәркіленді.

Есірткі қылмысына қарсы және нашақорлықпен

күресудің тиімді тәсілдердің бірі – профилактикалық іс-шаралар жүргізу. Осыны ескере отырып, облыстық салалық құрылым қызметкерлеріне және жергілікті полиция бөліністеріне осы бағыттағы жұмыстарына талап күшейтілген. Соның нәтижесінде «Нашақорлыққа қарсы 2023-2025 жылдарға арналған кешенді жоспарының» және «Облыс өңірін дамыту» бағдарламаларының аясында, департаменттің салалық бөлінісі мен облыстағы денсаулық сақтау, білім басқармаларының, үкіметтік емес ұйым өкілдерінің және нашақорлық профилактикасына байланысты басқа да ведомство өкілдерінің қатысуымен онлайн режимде мектеп оқушылары мен студент жастар арасында 33580 адам қатысқан 143 нашақорлыққа және есірткіге қарсы түрлі профилактикалық іс-шаралар өткізілді.

Мысалы, Түркістан облысы Полиция департаменті Есірткі қылмысына қарсы іс-қимыл басқармасының ұйымдастыруымен есірткіге және дәріханалық нашақорлыққа қарсы ауқымды форум өтті. Бұл шараға Түркістан облысының прокуратурасы, облыстық психикалық денсаулық орталығының психиатр-нарколог дәрігері де өз үлесін қосты. Яғни аталған арнайы мамандар Халықаралық Қазақ-Түрік университеті, медициналық колледждің студенттері мен оқушыларға «Қауіпсіздік пен қамқорлыққа қадамдар: есірткіге қарсы күрестегі және психикалық денсаулықты қолдаудағы салауатты университет» тақырыбында сөз қозғады.

Полиция полковнигі А.Бұрханов студент жастарға есірткі қылмыстары, оның ішінде қазіргі жастар арасында белең алып жатқан синтетикалық есірткінің таралуына қарсы атқарылып жатқан іс-шаралар туралы айтып берді. Оның заң алдындағы жауапкершілігі туралы

құқықтық түсіндірме жұмысын жүргізді.

Форум соңында тақырыпқа сәйкес студенттердің сұрақтарына жауаптар берілді. Іс-шараға 1000-нан астам студенттер мен оқушылар қатысты.

– Жақында тұрмыстық зорлық-зомбылықпен күресуге бағытталған заңға қол қойылды. Өзіңізге белгілі, жаңа заң әйелдер мен балаларға қатысты қылмыстар үшін жазаны күшейтуді көздейді. Түркістан полициясы қылмыстың алдын алу үшін тұрғындар арасында түсіндіру жұмысын күшейту бағытында қандай шараларды қолға алды?

– Ана мен баланың құқығын қорғау, тұрмыстық қылмыстың алдын алуда заңды қатаңдату оң септігін тигізеді деп білемін.

Облысымызда жыл басынан бері тұрмыстық отбасы жанжалының 1376 дерегі тіркелген. Бұл іс-құжаттардың барлығы сотқа жолданып, шешім қабылданған. Екі тараптың татуласуына байланысты сотпен қысқартылғаны – 894. 1447 қорғау нұсқамасына алынып, профилактикалық түсіндіру жұмыстары жүргізілуде. Сонымен қатар 270 құқық бұзушының мінез-құлқына сот қаулысымен ерекше талаптар белгіленді.

Бұл бағытта атқарылған жұмыс аз емес. Жыл басында тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша алғашқы

республикалық форум өткіздік. Өздеріңіз білетіндей, тұрмыстық зорлық-зомбылық мәселесі қазіргі қоғамның көптеген аспектілеріне әсер ететін өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Форум барысында іс-шараға қатысушылар мен қонақтар тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша пікір алмасты. Өздерінің өмірлік тәжірибелерімен және отбасындағы зорлық-зомбылықтың алдын алуға бағытталған шешімдерімен бөлісті.

Жалпы қылмыстардың басым бөлігі мас күйінде жасалады. Сондықтан қылмыстардың алдын алу және салауатты өмір салтын насихаттау мақсатында «ішімдіксіз ауыл» жобасы іске асырылуда.

Сондай-ақ полиция әйелдерді жеке қабылдап, консультациялық-құқықтық кеңестер беріп, көмек көрсетіп келеді. Мемлекеттік емес ұйымдарда дөңгелек үстел ұйымдастырылып, өзекті мәселенің алдын алу талқыланады. Жас буынға, қыз-келіншектерге қиын жағдайда не істеу керектігі жөнінде, болмаса қандай да бір заңсыздықты байқап, құрбаны болғанда қажетті кеңестер жазылған жадынамалар таратылуда. Рейдтік, жедел-профилактикалық шаралар үнемі жүргізіледі. Басты мақсат – тұрмыстық зорлық-зомбылыққа жол бермеу, тосқауыл қою!

– Әңгімеңізге рахмет!

**Сұхбаттасқан Мақпал
МАХАМЕТҚЫЗЫ**

СОҢҒЫ ЖЫЛДАРЫ КІТАП ОҚУ, САУАТТЫ ЖАЗУ ТУРАЛЫ ЖИИ АЙТЫЛА БАСТАДЫ. БҰЛ БЕКЕРДЕН БЕКЕР ЕМЕС ШЫҒАР. ӨЗГЕНІ БЫЛАЙ ҚОЙҒАНДА, ЖИИ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ЕКІ ТІЛДЕ ӨМІРБАЯНЫН ҚАТЕСІЗ ЖАЗАТЫН АДАМДАР СИРЕП БАРАДЫ. ОСЫНЫ ҚЫНЖЫЛА АЙТЫП, ТОЛҒАНА ЖАЗЫП ЖҮРГЕНДЕР ДЕ ЖЕТЕРЛІК. АЛАЙДА ЖАЛПЫ КӨПШІЛІК ТҮГІЛІ, ОСЫ САЛАҒА ЖАУАПТЫ ҚҰРЫЛЫМДАР, ҒАЛЫМДАР МЕН МАМАНДАР САУАТТЫЛЫҚТЫҢ КҮРТ ТӨМЕНДЕУ ҮРДІСІНІҢ СЕБЕБІНЕ МӘН БЕРМЕЙТІНІ ӨКІНІШТІ. ТҮБІН ІЗДЕП, ЖАН-ЖАҚТЫ ЗЕРТТЕП, ТИІСТІ ШАРА ҚОЛДАНБАСА, ІС НАСЫРҒА ШАБУЫ МҮМКІН. БҰҒАН ЖЕҢІЛ-ЖЕЛПІ ҚАРАУҒА БОЛМАЙДЫ.

Өткір де өзекті тақырыптан жүрегі шайлығып, «заман солай!» деп қолын сілтейтіндер де баршылық. Қазір қоғамда мемлекеттік тілге қатысты кез келген өзекті проблеманы саясаттың, айыппұлдың құрбаны етуге әзір тұратындар көбейген. Оның ішінде өзгеге жарамсақтанып, өзегіне теуіп өгейсіп жүрген де, өз елінің болашағын ойламайтын бейғам да кездеседі. Өкінішке қарай, елімізде мұндай жөнсіз әрекетке заң жүзінде әлі баға берілмей келеді. Ал тиісті орындарға, лауазымды тұлғаларға мемлекеттік тіл нормаларын сақтауды ұсынуды, әсіресе, жеке құжаттар толтыру мен қызметтік, есептік жазбаларды ресімдеуде өрескел қателерге жол берген қызметкерлерді тәртіпке шақыруды «бопсалау» деп қабылдайтындай халге жеттік.

Олардан қарапайым орфография заңдылығын сақтауды талап ету арандатушылық ретінде бағаланса, мемлекеттік тілдің мәртебесі қалай орнығады, өрісі қалай кеңиді?..

Түптеп келгенде, мемлекеттік тілді қорғау ісі елімізді біріктіретін, халықты ұйыстыратын фактор болуы тиіс.

Данышпан Абай айтатын «бірлік – ақылға бірлік», ел қамын, ұлт мүддесін ойлауда санадағы бірлік, халықтың келешегі жолындағы бірлік екенін неге ұмытамыз? Түсінген кісіге мемлекеттік тілді құрметтеу де бірлікке бастайды. Бұл өзге тілдерді оқып-үйренуге де ықпалын тигізеді хақ. Тек парасатты бірлік қана елімізді дамытады, бостандығын, тәуелсіздігін бекемдей түседі.

мемлекеттік тәртіп қалыптастыру, сананы осыған ыңғайлау – кезек күттірмейтін маңызды жұмыс. Қазіргі таңда Қазақстан азаматтары фамилия жазудың 20-ға жуық үлгісін қолданады екен. Міне, бұл ала-құлалық – нағыз ұяттың ұяты. Көп елде тектің (фамилия) бірыңғай формада жазылуы ұлттың тұтастығын аңғартады.

Біздіңше, ұлты қазақ азаматтар ортақ үлгіге тоқтауы – жалпыұлттық

МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДІ ҚҰРМЕТТЕУ БІРЛІККЕ БАСТАЙДЫ

Мәселен, еліміз тәуелсіздік алғаннан бері қаншама айтылса да шешімін таппай келе жатқан мәселенің өзектісі – азаматтарымыздың тегін, әкесінің атын дұрыс жазу ісі, оны заңмен оңтайландыру жолы. Байырғы қазақ жерінде, туған елінде тұрып жатқан олардың бұған толық құқы бар. «Мұны әркім өзі шешсін» деу – елдік қағидатқа қиғаш. Сондықтан, ата-баба дәстүрін сақтай отырып, жеке құжаттарды рәсімдеуде ала-құлалықты доғарып, бірыңғай

бірегейліктің нышаны ретінде қызмет етуге керек. Ұлттық болмысты, ерекшелікті ескеретін мұндай құжат әрбір қазақтың елшілдігін, мемлекетшіл арман-мұратын, отаншыл сезімін айғақтап тұрар еді. Сонымен бірге Қазақстанды мекендейтін түрлі этнос өкілдері осы жолды таңдап жатса, оларға бөгет жасамау қажет.

Егер мемлекеттік мәні бар мәселенің тарихын зерделесек, азан шақырып қойылған ата-бабамыздың атына түрлі қисынсыз

қосымша қыстыру – патшалық және большевиктік жүйенің сарқыншағы. Сол замандағы конъюнктура мұны ешкімнен сұраған да жоқ, қаулы-қарар шығарып, сыртынан таңа салды. Советтік жүйе тіпті қоғамдық, ұлттық санаға сіңдіріп бақты.

Осы орайда 90-жылдары еңбек кітапшасына түскен қате жазба туралы кезінде Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесі екі шақырылымының депутаты болған Владимир Чернышевтың: «Бұл құжатты иесінің өзі толтырмайды, жазған қатесін мемлекеттік мекеменің өзі түзесін!» деп, заң үстемдігін орнатуды талап етіп, жеке құқын қорғап шыққаны еске түседі...

Сонымен ұрпақ өсіріп отырған халқымыздың басым көпшілігін толғандырған осы мәселені (ұлттық аты-жөн) мемлекеттік органдар мемлекеттік дәрежеде әрі төлем ақысыз шешкені жөн деп білеміз. Бұл ретте қоғамдық жүйелілік үшін арнайы заңды күші бар құжат қабылдап, ел көлемінде бірізге келтірудің де мезгілі әлдеқашан жетті. Бүгінгі әділетті Қазақстан мұны кешіктірмегені абзал. Бұл – көпшілік халық және зиялылар тілегі.

Шынтуайтына келсек, бабаларымыз «өзге елдің жөн-жосығын, қосымшасын ата-бабамның атына жалғап бер, маған аса қажет!» деп, ешкімге өтініш жазбағаны, ешкімнен сұрамағаны айдан анық. Тарихи әділеттік осыны реттеуден басталғаны жөн. Кешегі Бауыржан Момышұлы, Шоқыр Бөлтекұлы, Әлкей Марғұлан, 90-жылдан бері Шерхан Мұртазалар жолы – сол елдіктің айқын жолы. Сөзіміздің басында «сауаттылық» дедік. Бұл жолдың да сүйенетіні – қарапайым сауаттылық және елшіл дәстүр. Неге?

Біріншіден, бұл мәселе – адам құқының аясы. Екіншіден, бұл қалауына қарай бұра беретіндей әр адамның жеке тірлігі емес. Өркениетті мемлекетте барлық құжаттандыру ісі заң арқылы шешілуі қажет. Оны жүзеге асыру Қазақстан Республикасы ішкі істер министрлігі Көші-қон қызметі комитеті Халықты құжаттандыру және ішкі көші-қонға есеп жүргізу басқармасына тапсырылған.

Сонымен қатар, тиісті заң актісінде хал актілері мен құжаттарды тіркейтін орындарда жұмыс істейтін кадрлардың біліктілік талаптары белгіленіп, жауапкершілігі айқындалуға тиіс. Ол орын – шала сауатты, көлеңкесінен қорқатын жалтақтардың, сауатсыздық салдарын түсінбейтіндердің, ұлт есімдерінің этимологиясын білмейтіндердің мекемесі емес. Сондықтан құжат (куәлік, төлқұжат, паспорт) даярлауда заңға сәйкес мейлінше оңтайландыру туралы тікелей нұсқау берілуі керек. Еліміздегі Тіл білімі институты шұғыл қазақ есімдерінің базасын жасап (қазіргі цифрлық заманда бұл аса қиындық туғызбайды), сауатты «Қазақ есімдері» анықтамалығын шығарып, оны ұдайы толықтырып отырса, ХККО, АХАЖ органдары жұмысын жүйелендіріп, жеңілдеткен болар еді.

Әйтпесе, «Біреу жанымен әуре, біреу малымен әуре» дегендей, маңызды істе ескі сарын, шалағайлық жалғаса бермек. Тіпті бала тәрбиелеп, оқытып жүрген балабақша қызметкерінен бастап, мектеп пен ЖОО мұғалім-оқытушыларына дейін қисық-қыңыр, сауатсыз ресми аты-жөнмен жүргені бәрімізді ойлантуы керек. Уақыт өткен сайын оны түзеу де, жөндеу де оңайға соқпайды. Ең сорақысы, бұрын жіберілген қателіктің үстіне қазіргі қателік жамалып, ақаба мен ботанаға айналып барады. Оның нақты мысалын жыл сайын орталық басылымдарда жарияланатын ҰБТ жеңімпаздарының аты-жөнінен-ақ көріп, бағамдауға болады.

Кейде ырымшыл қазақ «Түсінде тауық көрсең, әуре-сарсаң, ұрыс-керіс» деуші еді. Ал, халық түс көрмей-ақ, өңінде ХККО, АХАЖ органдарына өтінішпен барып, меселі қайта бастады. Ақысын төлесе де, құжатындағы қатеден құтыла алмай әуре-сарсаңға түсіп жүр. Қарапайым жұртты сандалтып, жүйкесін тоздыратын бірінші кезекте АХАЖ қызметкері екені сан рет жазылды. Қазір цифрландыру технологиясын сылтау етіп, өтінішті қарауды бұрынғыдан

да күрделендіріп жіберген сияқты. Әйтпесе, 1996 жылғы 2 сәуірде жарияланған «Ұлты қазақ азаматтардың тегі мен әкесінің атын жазуға байланысты мәселелерді шешу тәртібі туралы» Президент Жарлығы – тәуелсіз елімізде ататекті ұлттық дәстүрге сай ресімдеуге айқара жол ашқан маңызды құжат еді. Сол кезден бері көп азамат советтік жауыр жұрнақтан арыла алмай келеді. Бәлкім, ширек ғасыр бұрын шыққан Жарлықтың мазмұнын толықтырып, уақыт талабына сай жаңалау керек шығар.

Қайткенде де, бұған бюрократияны еңсере алмаған шарасыз халықтың кінәсі жоқ. Сондықтан да оларды сарсаңға салуға, ит әуреге түсіруге болмайды деп санаймыз.

Ал Ата заңымызға сәйкес, елімізде адам құқығы – басты құндылығымыз. Оның үстіне Президент Қасым-Жомарт Тоқаев: «Мен адам құқықтарын қорғау бағытына ерекше назар аударамын, өйткені оның жай-күйі, сайып келгенде, біздің қоғамның даму деңгейіне әсер етеді» деп атап көрсеткені мәлім.

«Бір жол бар – алыс, алыс та болса жақын, бір жол бар – жақын, жақын да болса алыс» дегендей, біріздендіру ісінде дұрыс әрі елге жақын, қолайлы жөн-жобаны кешіктірмей табу – мемлекеттің, қоғамның табысы. Әрбір адам құжатта аты-жөнін дұрыс, ана тілі нормасына сәйкес жазса, бұл – әрі сауаттылықтың, жоғары мәдениеттіліктің өлшемі, әрі өз құқын қорғаудың көрсеткіші болмақ.

ДАРХАН МЫҢБАЙ,

МЕМЛЕКЕТ ЖӘНЕ ҚОҒАМ ҚАЙРАТКЕРІ

ЖАСТАР КІТАП ОҚИ МА?

ҚАЗІРГІ ЖАСТАР КІТАП ОҚЫМАЙДЫ ДЕГЕНДІ КӨП ЕСТИМІЗ. ШЫНЫМЕН СОЛАЙ МА? МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ЖҮРГІЗГЕН ЗЕРТТЕУ БҰЛ ПІКІРДІҢ ЖАҢСАҚ ЕКЕНІН КӨРСЕТКЕНДЕЙ.

*** ЕЛІМІЗДЕГІ ЖАСТАР ОҚУ ЖЫЛЫНДА 10-12 КІТАП ОҚИДЫ

*** ҚАЗҰЭК КІТАПХАНАСЫ АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕСІНІҢ КӨРСЕТКІШІ БОЙЫНША ЕҢ БЕЛСЕНДІ ОҚЫРМАНДАР – жастар **(51%)**

ПРОФЕССОР МЕН ОҚЫТУШЫЛАР ҚҰРАМЫ – **27%**

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕР ЖӘНЕ ТҮРЛІ САЛА МАМАНДАРЫ – **22%**

*** ЕҢ КӨП ОҚЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТ

САЛАЛЫҚ ӘДЕБИЕТ – **69%**

КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ – **31%**

ОНЫҢ ІШІНДЕ

РОМАН – **33%**

ДЕТЕКТИВ – **19%**

ТАРИХИ БЕЛЛЕТРИСТИКА – **15%**

ҚИЯЛ-ҒАЖАЙЫП – **13%**

ШЫТЫРМАН ОҚИҒА – **12%**

БАЛАЛАР ӘДЕБИЕТІ – **8%**

Электронды кітапхананың (ҚазҰЭК) деректеріне сәйкес, осы жылдың бірінші тоқсанында оқырмандар кітаптарды – 1 331 503, мерзімді басылымдарды – 178 623, авторефераттар мен диссертацияларды – 81 524, аудио-бейне құжаттарды – 24 492 рет жүктеп оқыған және сайтқа әлемнің 102 елінен пайдаланушы кірген.

ТҮЙІН:

Ел жастары жылына орташа есеппен 10-12 кітап оқиды. Сүйіп оқитын кітаптар қатарында ХХ ғасыр мен қазіргі заманғы балалар жазушыларының шығармалары бар. Жастар арасында жауап берген респонденттердің көпшілігі жиі кітап оқиды. Мәселен, білім алу үшін – 55%, оқуды міндет ретінде қабылдайтындар – 5%, кітап оқуды ұнататындар – 40%.

Дерек көзі: Мәдениет және ақпарат министрлігінің баспасөз қызметі

Бас редактор

Срайыл СМАЙЫЛ

Гүлнар АХМЕТОВА
Директор

Айдос ҚҰСАЙЫНҰЛЫ
продюсер-менеджер

Ғалия ҚАЛИЕВА
дизайнер/фотосуретші

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Әбубәкір СМАЙЫЛОВ
Астанадағы меншікті тілші

Мақпал НОҒАЙБАЕВА
редактор

МЕНШІК ИЕСІ: «Аманат Медиа» ЖШС

Бас есепші Расима ӘКІМБЕКОВА

Редакцияның мекенжайы:

Алматы қаласы, Жамбыл көшесі, 114/85,
№214 кеңсе

Телефондар: 8(727) 272-43-39; 272-43-25
Бухгалтерия: тел.факс: 8(727) 272-46-22 (жарнама бөлімі)